

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

Stichting deltaWonen
De heer H. van Otterloo
Postbus 604
8000 AP ZWOLLE

Inlichtingen bij
Gerard Wijnsma
telefoon 038 499 71 86
g.wijnsma@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming

Geachte heer Van Otterloo,

Datum

29-11-2018

Kenmerk

2018/0512131

Pagina

1

Uw brief

U heeft, namens Stichting deltaWonen, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 28 augustus 2018² ontvangen. De aanvraag is in verband met de renovatie van 10 meergezinswoningen aan de Apeldoornstraat te Kampen. In deze brief geven wij onze beslissing weer.

Besluit

Uw kenmerk

Zaaknummer

5071313

Wij verlenen u een ontheffing³ van verbodsbepalingen voor een soort van de Vogelrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten en rustplaatsen van de huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten van de huismus weg te nemen⁴.

U krijgt geen ontheffing van het verbod om de huismus opzettelijk te storen⁵ aangezien met maatregelen wordt voorkomen dat de gunstige staat van instandhouding in gevaar komt.

Deze ontheffing is in verband met de renovatie van 10 meergezinswoningen aan de Apeldoornsestraat in Kampen.

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen) weergegeven.

De volgende stukken van de aanvraag maken onderdeel uit van de ontheffing:

- Ecogroen, 28 augustus 2018. Activiteitenplan complex 3651, Kampen (ons kenmerk 2018/0523227).

Deze ontheffing is geldig vanaf de dag na verzending tot en met 1 november 2019.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid

² EDO-kenmerk 2018/0438227

³ Op basis van art. 3.3, eerste lid

⁴ Art. 3.1, tweede lid

⁵ Art. 3.1, vierde lid i.s.m. het vijfde lid

Bijlagen

Datum verzending

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁶. De verschuldigde leges voor dit besluit bedragen € 1.757,00.

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met Gerard Wijnsma, te bereiken tijdens kantooruren op nummer 038 499 71 86. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2018-003387 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Datum

29-11-2018

Kenmerk

2018/0512131

Pagina

2

Uw brief

Uw kenmerk

Met vriendelijke groet,
Namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1

Voorschriften

Bijlage 2

Overwegingen bij het besluit

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Kampen;
- Ecogroen BV, dhr. S. Kraaijeveld.

⁶ Belastingverordening Overijssel

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat in de kantlijn van onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 038 - 425 48 02.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

Datum

29-11-2018

Kenmerk

2018/0512131

Pagina

3

Uw brief

Uw kenmerk

BIJLAGE 1 - VOORSCHRIFTEN

Moet u volgens voorschriften iets melden of contact opnemen met het bevoegd gezag? Geeft u dan altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming - soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit. Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek bestemd is. Het meldpunt is bereikbaar via de telefoon onder nummer 038 425 24 23 of via het e-mailadres meldpunt@overijssel.nl.

Neem ook contact met ons op als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Afhankelijk van de situatie kan een wijziging van de ontheffing nodig zijn of moeten extra maatregelen worden genomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

Datum
29-11-2018
Kenmerk
2018/0512131
Pagina
4

1. Als u het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan moet u dit ter goedkeuring voorleggen aan de provincie. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem voor overleg contact op met ons meldpunt.
2. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts) personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
3. Minimaal een week voor aanvang van de werkzaamheden dient u de datum van de start te melden bij het meldpunt. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief een telefoonnummer;
 - de naam van de begeleidende ecologische deskundige, inclusief een telefoonnummer;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - het kenmerk van deze beschikking (2018/0512131).

Soortspecifiek

4. U dient de werkzaamheden uit te voeren buiten de kwetsbare voortplantingsperiode en winterperiode van de huismus. De voortplantingsperiode van de huismus loopt van maart tot en met augustus en kan uitlopen tot in september. Vorstperioden tussen december tot en met maart vormen ook een kwetsbare periode voor de huismus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. Als u binnen deze periodes werkzaamheden wilt uitvoeren moet de geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden worden bepaald door een ecologische deskundige⁷ op het

⁷ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologische deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- ^{op} HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of

gebied van de huismus. De deskundige dient dit vooraf af te stemmen met bevoegd gezag (zie voorschrift 3).

5. Aan de gerenoveerde blokken dient u voldoende duurzame, permanente verblijfplaatsen aan te brengen voor de huismus door middel van vogelvides (16 m of meer).

Overig

6. De ontheffinghouder moet een ecologisch logboek (laten) bijhouden, uit dit logboek moet aantoonbaar blijken hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat dan onder andere om het bijhouden van data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden, permanente verblijfplaatsen, wijze van ongeschikt maken, en oplossingen bij onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek dient aanwezig te zijn op de werklocatie.

Datum

29-11-2018

Kenmerk

2018/0512131

Pagina

5

Uw brief

Uw kenmerk

-
- ^{op} HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
 - ^{als} ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
 - ^{Zich} aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
 - ^{Zich} aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

BIJLAGE 2 - Overwegingen bij het besluit

Het besluit bestaat uit de ontheffing en voorschriften. In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluiten de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	WEERGAVE VAN DE FEITEN	8
A1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	8
A1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	8
A1.2	Doelstelling van het project	8
A1.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	8
A1.4	Periode	9
A1.5	Onderliggende documenten	9
A1.6	Aanvullende gegevens	9
A2	Bevoegdheid	9
A2.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	9
A3	Procedure	9
A3.1	Overeenstemming andere provincie	9
A3.2	Adviesverzoek aan gemeente	10
A3.3	Relevante overige besluiten	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
A4	Toetsingskader soorten	10
A4.1	Wettelijke regels	10
A4.2	Provinciaal beleid	10
A4.2.1	Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur	10
A4.2.2	Beleidsregel Natuur Overijssel 2017	11
A4.2.3	Jaarrond beschermde vogelnesten	11
B	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	11
B1	Inhoudelijke beoordeling	11
B1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	12
B1.1.1	Beschrijving onderzoeksmethoden en resultaat	12
B1.1.2	Beoordeling uitgevoerd onderzoek	13
B1.2	Invloed van het project op betrokken soorten	13

Datum

29-11-2018

Kenmerk

2018/0512131

Pagina

6

Uw brief

Uw kenmerk

B1.2.1	Effectbeoordeling in de aanvraag.....	13
B1.2.2	Toetsing van de effectbeoordeling.....	14
B1.3	Alternatieven voor realisatie van het project / de activiteiten.....	15
B1.3.1	Alternatievenafweging in de aanvraag	15
B1.3.2	Toetsing van de alternatievenafweging.....	16
B1.4	Wettelijk belang van het project.....	16
B1.4.1	Motivatie wettelijk belang in de aanvraag	16
B1.4.2	Toetsing aan wettelijk belang.....	17
B1.5	Beoordeling staat van instandhouding	17
B1.6	Toetsing aan overige vereisten.....	18
B1.7	Eindconclusie toetsing	18
B1.8	Zorgplicht blijft altijd gelden	18
B2	Adviezen.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
B2.1	Bespreking van adviezen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
C	Slotconclusie	18

Datum

29-11-2018

Kenmerk

2018/0512131

Pagina

7

Uw brief

Uw kenmerk

A WEERGAVE VAN DE FEITEN

A1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

A1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Het plangebied van complex 3651 bestaat uit 10 meergezinswoningen aan de Apeldoornsestraat in Kampen (zie figuur).

Figuur 1. Locatie complex 3651.

Datum

29-11-2018

Kenmerk

2018/0512131

Pagina

8

Uw brief

Uw kenmerk

De werkzaamheden bestaan uit het vervangen van daken van de woningen en bijbehorende bergingen (inclusief dakramen en dakgoten en verwijderen asbest), spouwmuurisolatie, bodemisolatie en installatie van mechanische ventilatie en cv-installaties.

Bij de dakrenovatie worden de dakpannen handmatig verwijderd en opgeslagen. Vervolgens wordt het asbest dakbeschot met panlatten verwijderd. Hierna worden nieuwe geïsoleerde dakplaten geplaatst en afgewerkt. Het dakbeschot wordt vervangen waarna de dakpannen teruggeplaatst worden. Dit proces duurt doorgaans drie tot vijf dagen per woning.

Bij de spouwmuurisolatie worden rondom de te renoveren gevels steigers geplaatst. Voor de naïsolatie worden gaten tussen bakstenen geboord. Er wordt laag voor laag (circa een halve meter per laag) van onderaf stapsgewijs naar boven een laag steenwol ingeblazen.

De werkzaamheden staan gepland vanaf 1 januari 2019 tot 1 maart 2019. Er wordt ontheffing aangevraagd tot en met 1 november 2019.

A1.2 Doelstelling van het project

De huidige woningen zijn verouderd. Delta wonen is voornemens de woningen te renoveren waarbij diverse energetische maatregelen worden genomen. Hierdoor worden de woningen gemoderniseerd en het woongenot verbeterd.

A1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor de huismus (*Passer domesticus*) van het verbod om nesten, rustplaatsen en eieren opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten weg te nemen⁸ en deze vogels opzettelijk te storen⁹.

A1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 november 2018 tot en met 1 november 2019.

A1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Ecogroen, 28 augustus 2018. Activiteitenplan complex 3651, Kampen;
- Figuur plangebied;
- Gedateerde en ondertekende machtiging;
- Ecogroen, 13 november 2018. Antwoorden op aanvullende vragen ontheffingsaanvraag Apeldoornsestraat, Kampen (complex 3651);
- AK Blom, 2018. Asbestinventarisatie van woningen met opstallen Apeldoornsestraat te kampen. Project 18/17535 versie 6.

Datum

29-11-2018

Kenmerk

2018/0512131

Pagina

9

Uw brief

Uw kenmerk

A1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 28 augustus 2018 ontvangen. Op 23 oktober 2018 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 13 november 2018¹⁰ ontvangen.

A2 Bevoegdheid

A2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden) plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming¹¹. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A3 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A3.1 Overeenstemming andere provincie

⁸ Art. 3.1, tweede lid

⁹ Art. 3.1, vierde lid

¹⁰ Ons kenmerk 2018/0508152

¹¹ Besluit natuurbescherming, art. 1.3, eerste lid.

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A3.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van gemeente Kampen gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A4 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

Datum

29-11-2018

Kenmerk

2018/0512131

Pagina

10

Uw brief

Uw kenmerk

A4.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming¹² en (soms) de Regeling natuurbescherming¹³ zijn voor de toetsing relevant.

A4.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7).

A4.2.1 Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur

Met de Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hierna: Omgevingsverordening) hebben wij een nadere invulling gegeven aan enkele wettelijke regels. In deze verordening zijn een aantal nationaal beschermd diersoorten vrijgesteld van de verbodsbepalingen. Het gaat om soorten die algemeen voorkomen. De betreffende soorten zijn opgenomen in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. De populaties van deze soorten verkeren in een gunstige staat van instandhouding. Deze vrijstellingen zijn aanvullend aan de vrijstellingen via de gedragscodes.

Voor de soorten in de eerder genoemde bijlage geldt een vrijstelling voor het opzettelijk doden of vangen. Dit geldt alleen als dit nodig is in het belang, zoals dit is weergegeven per soort in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. Voor deze soorten is het ook toegestaan om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen, als aan onderstaande voorwaarden zijn voldaan.

Voorwaarden

- De vrijstelling voor de handeling is niet geregeld in een door de minister goedgekeurde gedragscode.

¹² Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹³ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

- Er zijn geen andere bevredigende oplossingen om de doelstellingen van de handelingen te bereiken.
- De algemene zorgplicht is in acht genomen. Dat wil zeggen dat het opzettelijk vangen en doden van dieren zoveel mogelijk is voorkomen.

A4.2.2 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

In onze beleidsregel¹⁴ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹⁵ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

A4.2.3 Jaarrond beschermde vogelnesten

Het beleid van het ministerie van Economische Zaken voor jaarrond beschermde nesten heeft Gedeputeerde Staten van Overijssel onverkort overgenomen.

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling¹⁶ vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Tijdens het broedseizoen zijn de verbodsbepalingen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Nesten van de huismus zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor de nestplek niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

B TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

B1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument soorten¹⁷ (voorheen de soortenstandaard) van de huismus bij onze toetsing.

¹⁴ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹⁵ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>.

¹⁶ Art 3.1, eerste, tweede, derde en vierde lid van de Wnb

¹⁷ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>.

B1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

B1.1.1 Beschrijving onderzoeksmethoden en resultaat

Het onderzoek is uitgevoerd door middel van een quickscan en een nader onderzoek naar gebouwbewonende soorten.

Tijdens een veldbezoek op 20 september 2017 is het plangebied onderzocht en is aandacht besteed aan beschermde soorten binnen de Wet natuurbescherming. Uit de quickscan bleek dat aanvullend onderzoek naar vleermuizen, gierzwaluw en huismus noodzakelijk was.

Het nader onderzoek naar de huismus is uitgevoerd door twee gerichte veldbezoeken. In onderstaande tabel zijn de onderzoeksmomenten opgenomen.

Soortgroep	Datum	Tijdstip	Weersomstandigheden	Personen
Huismus	13 april 2018	07:45 – 08:45	Helder, droog, 7 °C, windstil	1
Huismus	7 mei 2018	06:45 – 07:30	Helder, droog, 13 °C, windstil	1
Gierzwaluw	6 juni 2018	21:00 – 23:45	Helder, droog, 23 °C, windstil	2
Gierzwaluw	22 juni 2018	21:00 – 00:00	Bewolkt, droog, 14 °C, matige wind	2
Gierzwaluw	4 juli 2018	21:15 – 22:45	Helder, droog, 22 °C, windstil	1
Vleermuizen	26 september 2017	05:30 – 07:30	Half bewolkt, droog, 13 °C, weinig wind	2
Vleermuizen	3 oktober 2017	19:00 – 21:30	Bewolkt, droog, 13 °C, matige wind	2
Vleermuizen	10 oktober 2017	19:00 – 21:15	Bewolkt, droog, 14 °C, matige wind	2

Op basis van het aanvullend onderzoek (conform vleermuisprotocol 2017 en kennisdocumenten) zijn verblijf- en nestplaatsen van vleermuizen en gierzwaluw uitgesloten.

In het plangebied zijn vier nestplaatsen van de huismus aangetroffen (zie bijlage 2). De nestplaatsen bevinden zich ter hoogte van de Apeldoornsestraat 59-67 op het dakbeschot, onder de onderste rijen pannen die toegankelijk zijn via de dakgoten. De nestlocaties zijn weergegeven in onderstaande figuur.

Datum
29-11-2018
Kenmerk
2018/0512131
Pagina
12
Uw brief
Uw kenmerk

Datum
29-11-2018

Kenmerk
2018/0512131

Pagina
13

Uw brief

Uw kenmerk

De populatieomvang binnen het plangebied wordt geschat op 8 tot 20 dieren (hoogste aantal als de jongen net zijn uitgekomen). Dit aantal is gebaseerd op twee oudervogels met maximaal 3 jongen. De omliggende tuinen en openbaar groen rond nestplaatsen (veelal binnen 250 meter) worden als foerageergebied gebruikt door de huismus. De verblijfplaatsen maken onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote subpopulaties in de bebouwde kom van Kampen.

B1.1.2 Beoordeling uitgevoerd onderzoek

In de kennisdocumenten en het Vleermuisprotocol¹⁸ zijn de periode van onderzoek, onderzoeksintensiteit, de omstandigheden en het minimale aantal bezoeken opgenomen die nodig zijn voor een goed beeld van het voorkomen van de soorten. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de uitgangspunten voor onderzoek naar de huismus, de gierzwaluw en vleermuizen zoals beschreven in deze documenten.

Alleen van de huismus zijn in het plangebied (4) verblijfplaatsen aangetroffen.

B1.2 Invloed van het project op betrokken soorten

B1.2.1 Effectbeoordeling in de aanvraag

De verblijfplaatsen van de huismus aan de Apeldoornsestraat bevinden zich onder de dakrand, aan het noordelijke huizenblok.

Als gevolg van de verduurzaming van de woningen van complex 3651 in Kampen gaan deze nestplaatsen van huismus verloren. De werkzaamheden hebben een korte doorlooptijd, maximaal

¹⁸ Bij12, 2017. Kennisdocument Huismus. Versie 1.0
Bij12, 2017. Kennisdocument Gierzwaluw. Versie 1.0
Netwerk Groene Bureaus & Zoogdierverseniging, 2016, 2017 Vleermuisprotocol.

1 week per woning. Daarnaast gaan tijdelijk rustplaatsen van huismussen verloren en kunnen tijdens de uitvoering aanwezige foerageergebieden in tuinen tijdelijk minder geschikt zijn. Huismus is een opportunistische soort en zal daardoor eenvoudig alternatieve rustplaatsen en foerageerplekken kunnen vinden in omliggende geschikte woningen, tuinen en groengebieden.

Het inzetten van tijdelijke rustplaatsen (zoals nestkasten) wordt door de aanvrager in deze situatie niet noodzakelijk geacht, gezien de gekozen werkperiode buiten het broedseizoen valt en het beschikbaar zijn/ blijven van alternatieve rustplaatsen in de omgeving van het plangebied. De woningen in de directe omgeving van het projectgebied (Bovensingel en de L. Huismanstraat) hebben dezelfde dakconstructie heeft als de woningen aan de Apeldoornestraatweg. Hierbij is voldoende ruimte aanwezig voor de huismus om onder te rusten. Ook zijn in de tuinen bomen en struiken aanwezig waar groepen huismussen kunnen rusten (ook waargenomen). De aanvrager verwacht dat zowel de daken als de aanwezige bomen en struiken voldoende uitwijkmogelijkheden bieden voor vier huismussen in de periode januari/februari.

Ter vervanging van elke nestplaats van huismus worden vogelvides aangebracht. De vogelvides worden geclusterd aangebracht in beide blokken waar de huismussen nu broeden. Om de vier verloren huismuisnestplaatsen te compenseren wordt verdeeld over de woningen 16 m vogelvide geplaatst. Hierdoor zijn de vervangende voorzieningen binnen een afstand van maximaal 250 meter van de bestaande nestplaatsen.

Er wordt rekening gehouden met de meest kwetsbare broedperiode van huismus door de werkzaamheden uit te voeren in de periode september tot en met maart. In verband met huismus en andere broedvogels als kauw en spreeuw worden alle werkzaamheden uitgevoerd buiten het broedseizoen. Dit is de periode 1 september tot en met 1 maart.

De lokale gunstige staat van instandhouding van de huismus is niet in het geding. Het verlies van de 4 nestplaatsen is van tijdelijke aard en eventuele versturende activiteiten vinden plaats buiten het kwetsbare broedseizoen. Ruim voor de start van het broedseizoen zijn weer alternatieve nestplaatsen gereed: in totaal (meer dan) 8 nestplaatsen. Gedurende de werkzaamheden blijven altijd alternatieve nest-, rust- en verblijfplaatsen aanwezig in omliggende woningen, tuinen en openbaar groen. Hierdoor is afbreuk aan de (lokale) gunstige staat van instandhouding niet aan de orde.

B1.2.2 Toetsing van de effectbeoordeling

Door het renovatieproject worden 4 verblijfplaatsen van de huismus vernietigd die zich bevinden onder de dakrand. Voor de huismus gelden geen vrijstellingen, een ontheffing is noodzakelijk.

Volgens het kennisdocument huismus gebruiken huismussen hun rustplaatsen jaarrond. Hierdoor kan het gehele jaar als kwetsbare periode voor de huismus worden beschouwd. De meest kwetsbare periode is de voortplantingsperiode. Deze periode kan eerder of later beginnen of eindigen, afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden en afhankelijk van de meteorologische omstandigheden voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden. Perioden met vorst in de winter kunnen ook aangemerkt worden als kwetsbare periode. We nemen het realiseren van alternatieve nest- en rustplaatsen en het werken buiten het broedseizoen en buiten een periode van vorst om deze reden op als voorschrift.

Ook wordt voorafgaand aan de werkzaamheden een controle op aanwezigheid van de huismus uitgevoerd door een ecologische deskundige. Hierdoor wordt voorkomen dat broedsels of individuen worden vernietigd. De werkperiode en deze maatregel zijn opgenomen in voorschrift

Datum

29-11-2018

Kenmerk

2018/0512131

Pagina

14

Uw brief

Uw kenmerk

4. In de aanvraag is geen wijze van ongeschikt maken van de verblijfplaatsen opgenomen. Een van de wijzen van ongeschikt maken van een dak is het openzetten van een dak of door het verwijderen van de dakpannen. In dit project is het verwijderen van dakpannen een onderdeel van het project.

Mussen gebruik hun nestplaatsen jaarrond. De huismus gebruikt 's winters vooral groenblijvende struiken of gevelbegroeiing als plekken om (gezamenlijk) de nacht door te brengen, maar kan ook de nestlocaties in gebouwen gebruiken. In de omgeving zijn veel woningen van eenzelfde dakconstructie, waardoor er voldoende gelegenheid is om te schuilen. In de winter zijn huismussen sociaal en verblijven in grote groepen. De groene elementen in de omgeving blijven behouden.

Na afloop van de werkzaamheden worden de dakranden weer geschikt gemaakt als verblijfplaats. Door het gebruik van vogelvides worden nieuwe verblijfplaatsen onder de dakrand gerealiseerd. Doordat grote delen van de dakrand (16 m of meer) als verblijfplaats geschikt worden gemaakt, worden voldoende nieuwe vervangende verblijfplaatsen gecreëerd. Een vogelvide van 1 meter biedt twee vervangende nestplaatsen. Wij verbinden daarom voorschrift 6 aan de vergunning waarin deze wijze van uitvoeren wordt vastgelegd en vragen ook de begeleidende ecooloog dit in een logboek vast te leggen.

Doordat er voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn tijdens de werkzaamheden, en de voormalige verblijfplaatsen ook na de ingreep weer geschikt worden als verblijfplaats door het plaatsen van vogelvides, blijft de functionele leefomgeving voor huismus in stand en komt de staat van instandhouding niet in gevaar.

Conclusie toetsing

Doordat het dak geïsoleerd moet worden is het niet mogelijk de werkzaamheden zo uit te voeren dat geen overtreding optreedt. Er treedt een overtreding op van het verbod om de nesten, rustplaatsen van de huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten van de huismus weg te nemen¹⁹ en het verbod om de huismus opzettelijk te storen²⁰. Voorafgaand en tijdens de werkzaamheden zijn voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig in de omgeving om de rustplaatsfunctie buiten de broedperiode op te vangen. Na de werkzaamheden worden de dakranden weer geschikt gemaakt als verblijfplaats door het aanbrengen van vogelvides. Om de uitvoering van de maatregelen te waarborgen en er voor te zorgen dat de maatregelen effectief zijn, zijn enkele voorschriften opgenomen.

In de volgende paragrafen toetsen wij of de ontheffing op basis van de wet verleend kan worden.

B1.3 Alternatieven voor realisatie van het project

B1.3.1 Alternatievenafweging in de aanvraag

Het uitvoeren van de renovatie is locatie gebonden en kan niet op een andere plek worden uitgevoerd.

Alternatieve inrichtingsplannen zijn geen optie. De huidige bebouwing is in een verouderde staat en toe aan renovatie. Het inrichtingsalternatief is het slopen van de bebouwing en realiseren van nieuwbouw. Dit zou echter nadeliger uitpakken voor broedvogels dan het renoveren van de woningen.

¹⁹ Art. 3.1, tweede lid

²⁰ Art. 3.1, vierde lid i.s.m. het vijfde lid

Een alternatieve werkwijze is niet aan de orde. Voor de huismus en overige broedvogels worden alle nodige voorzorgsmaatregelen genomen om schade tijdens de uitvoering van de werkzaamheden tot een minimum te beperken.

De planning is volledig aangepast aan de functies die het plangebied heeft voor de huismus en overige broedvogels. De werkzaamheden vinden plaats in de ecologisch meest gunstige periode.

B1.3.2 Toetsing van de alternatievenafweging

De werkzaamheden betreffen een renovatieproject om bestaande woningen energiezuinig te maken en te voorzien van een gezond binnenklimaat. Als de werkzaamheden niet worden uitgevoerd zal het uiteindelijk nodig zijn de woningen te vervangen voor nieuwbouw. Doordat de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze moeten worden uitgevoerd, zijn alternatieven in de wijze van uitvoering beperkt. Het niet uitvoeren of deels niet uitvoeren van de werkzaamheden wordt niet mogelijk geacht.

Bij de planning en de wijze van uitvoering houdt de aanvrager al zoveel mogelijk rekening met de aanwezige soorten. Er worden zowel tijdelijke als permanente alternatieve verblijfplaatsen aangeboden. De werkzaamheden worden buiten de kwetsbare periode uitgevoerd.

De aanvrager heeft voldoende aangetoond dat er geen andere of betere alternatieven mogelijk zijn om de gevolgen voor de natuur te minimaliseren.

B1.4 Wettelijk belang van het project

B1.4.1 Motivatie wettelijk belang in de aanvraag

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' en 'ter bescherming van flora of fauna'.

Periodiek verschijnt een overzicht van milieugerelateerde gezondheidsklachten bij GGD'en (RIVM rapport 200000004/2013). Het RIVM analyseerde gegevens over de ruim 9.000 meldingen die alle GGD'en in Nederland in 2011 en 2012 hebben geregistreerd. De meeste meldingen zijn afkomstig van bewoners van huurwoningen. Klachten over het binnenmilieu worden vooral toegewezen aan schimmels, asbest, vocht, plaagdieren en gebrekkige ventilatie. Mede daarom heeft het rijk het thema binnenmilieu als prioriteit 1 benoemd in de nationale aanpak Milieu en Gezondheid. Uit het onderzoek blijkt een consistente associatie tussen vocht in de woning en het voorkomen van luchtwegsymptomen zoals hoesten en piepen. Het is nog onduidelijk of vocht in het binnenmilieu al aanwezige luchtwegaandoeningen (bijvoorbeeld astma of chronische bronchitis) bij mensen alleen verergert of dat vocht deze aandoeningen ook direct kan veroorzaken (www.rivm.nl). De geplande werkzaamheden hebben een positief effect op het binnenklimaat van de woningen. Door muren na te isoleren en daken van de woonblokken te vervangen en te isoleren, ontstaan veel minder vochtproblemen (en schimmel). Met de aanpak van de daken en muren worden lekkages en koudebruggen opgelost. Hierdoor nemen gezondheidsrisico's af en dient het project het belang van de Volksgezondheid.

Dit wettelijk belang is ook gekoppeld aan milieudoelstellingen en economische waarde en leefbaarheid. Bovendien kan gesteld worden dat het energiezuiniger maken van de woningvoorraad een belangrijk actiepoint is uit het Energieakkoord van de Rijksoverheid. Een belangrijk doel van het energieakkoord is het tegengaan van het broeikaseffect op klimaatverandering. Klimaatverandering kan tot gevolg hebben dat soorten zich verplaatsen ten

Datum

29-11-2018

Kenmerk

2018/0512131

Pagina

16

Uw brief

Uw kenmerk

gevolge van verandering en/of ongeschikt worden van habitat, uitsterven van soorten en veranderingen in de voedselketen. Hoewel de toepassing van het tegengaan van de effecten van het broeikaseffect een mondiale aangelegenheid is, is de ontwikkeling van en het streven naar reductie van emissies voor ieder individueel land een belangrijk politiek thema. Wil op mondiaal niveau de problematiek van het broeikaseffect worden aangepakt, dan zal ook op nationaal niveau dienen te worden geïnvesteerd. Het renovatieproject vormt een onderdeel van een dergelijke investering. De nadelige effecten van het broeikaseffect zijn divers, zonder maatregelen om de effecten een halt toe te roepen dan wel te minimaliseren zullen de consequenties voor veel dieren en planten een desastreuze uitwerking hebben met als worstcase scenario het (lokaal) uitsterven tot gevolg. Door het klimaatprobleem bij de bron aan te pakken (vermindering uitstoot broeikasgassen) kunnen hier op den duur vele soorten baat bij hebben. Hierdoor kan ook een onderbouwd beroep worden gedaan op het belang: 'ter bescherming van flora en fauna'.

De geplande werkzaamheden hebben een positief effect op het binnenklimaat van de woningen. Door muren na te isoleren en daken van de woonblokken te vervangen en te isoleren, ontstaan veel minder vochtproblemen (en schimmel). Met de aanpak van de daken en muren worden lekkages en koudebruggen opgelost. Hierdoor nemen gezondheidsrisico's af en dient het project het belang van de Volksgezondheid.

Ook bij deltaWonen komen regelmatig klachten binnen over het binnenklimaat, waaronder de te renoveren woningen. Door de bewoners wordt aangegeven dat de bebouwing in slechte staat is en dat er problemen zijn in verband met vocht, tocht, schimmel, lekkage en het slecht op temperatuur kunnen houden van de woning. Met name door vocht, tocht en schimmel kunnen gezondheidsklachten ontstaan. Daarnaast wordt asbest in het dakbeschot en op andere plaatsen gesaneerd. Door de woningen te renoveren ontstaat weer een gedegen en gezond binnenklimaat. Indien de woningen niet gerenoveerd kunnen worden, dan worden de woningen gesloopt waardoor het negatief effect op beschermde natuurwaarden groter zal zijn.

De verduurzaming van de woningen draagt bij aan vermindering van het energieverbruik en de CO₂- uitstoot van de woningen. Dit heeft een positieve bijdrage aan het realiseren van milieudoelen die zijn opgenomen in de energieagenda van de overheid (Ministerie van Economische Zaken 2016).

De renovatie moderniseert de woningen. Hierdoor wordt de economische waarde van het woningbestand verhoogd. Bovendien heeft de renovatie positieve gevolgen voor de leefbaarheid en het sociale milieu in de directe omgeving. Onderzoek wijst uit dat energierenovaties veel waarde voor de samenleving opleveren; zowel extra werkgelegenheid, extra comfort, een betere gezondheid, en minder uitstoot van CO₂. De waarde is met name positief voor de bewoners waar het sociale en milieueffecten betreft. Voor bewoners én corporaties overstijgen de economische baten de lasten.

B1.4.2 Toetsing aan wettelijk belang

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang in verband met de volksgezondheid of de openbare veiligheid, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond. Renovatie en isolatie van (vooorlogse) woningbouw biedt een belangrijke verbetering van het binnenklimaat waardoor gezondheidsklachten minder kans krijgen. Ook de verwijdering van asbest draagt bij aan de volksgezondheid. We onderschrijven echter niet het belang bescherming van flora en fauna in relatie tot energetische maatregelen.

B1.5 Beoordeling staat van instandhouding

De huismus is een algemene soort in Nederland en de staat van instandhouding is momenteel "matig ongunstig"²¹. De staat van instandhouding van de huismus komt door de uitvoering van de renovatiemaatregelen echter niet in gevaar. De verblijfplaatsen van de huismus aan de Apeldoornsestraat vormen een klein onderdeel van de functionele leefomgeving van de populatie in Kampen. De maatregelen zorgen ervoor dat tijdens en na de werkzaamheden voldoende nest- en rustplaatsen aanwezig zijn. Hierdoor blijft de functionele leefomgeving van huismus in Kampen gewaarborgd en is er geen invloed op de plaatselijke staat van instandhouding.

B1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²² houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging.

Wij zien geen aanleiding om de gevraagde ontheffing te weigeren op basis van art. 1.10, derde lid Wnb.

B1.7 Eindconclusie toetsing

De gevraagde ontheffing van de verbodsbepalingen voor de huismus kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast. Er is geen andere bevredigende oplossing voor handen waarbij minder effecten op de beschermde soorten optreden. Er is een wettelijk belang aanwezig om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

B1.8 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²³. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

C Slotconclusie

Er zijn geen belemmeringen om de aangevraagde ontheffing in verband met de renovatie van 10 meergezinswoningen aan de Apeldoornstraat te Kampen te verlenen. Om de bescherming van natuurwaarden zo goed mogelijk te borgen zijn aan de ontheffing voorschriften verbonden.

²¹ <https://www.sovon.nl/nl/soort/15910>

²² Wnb, artikel 1.10, derde lid.

²³ Art. 1.11, eerste en tweede lid